

UPUTE ZA PRIPREMU PACIJENTA

PRIJE ODREĐIVANJA ŽELJEZA

24-48 sati prije uzorkovanja krvi ne piti sokove obogaćene vitaminima ni pića uz dodatak stimulansa. Ako je pacijent pod terapijom preparatima željeza i/ili multivitaminским preparatima obogaćenim željezom, uzorkovanje krvi treba provesti najmanje tjedan do 10 dana nakon peroralnog uzimanja preparata željeza, 3 dana nakon davanja intravenoznih preparata i 1 mjesec nakon intramuskularnog davanja željeza.

PRIJE IZVOĐENJA TESTA ORALNE PODNOŠLJIVOSTI GLUKOZE (OGTT) I POSTPRANDIJALNE KONCENTRACIJE GLUKOZE

OGTT se provodi ujutro nakon što je pacijent prethodnu noć bio natašte (8-14h), a 3 dana prije toga na uobičajenoj prehrani (>150 g ugljikohidrata na dan) i bez ograničavanja tjelesne aktivnosti. Za vrijeme testa pacijent ne smije biti izložen pojačanoj tjelesnoj aktivnosti, ne smije jesti, piti kavu i druga pića, niti pušiti

Za izvođenje testa postprandijalne koncentracije glukoze pacijent mora nakon prvog uzimanja krvi pojesti svoj uobičajeni doručak i uzeti propisanu terapiju. Oba testa podrazumijevaju višekratno uzimanje uzorka, a pacijenti se primaju isključivo do 8:00.

PRIJE ODREĐIVANJA LIPIDNOG STATUSA

Dan prije uzimanja krvi treba jesti laganu, nemasnu hranu (ne uzimati mlijeko i mliječne proizvode, pržena jela, jaja, masno meso, bijeli kruh, masnoće, slastice). Preporuka je određivanje kolesterola provoditi najmanje 8 tjedana nakon akutnog infarkta miokarda, kirurške operacije, traume, sekundarne bolesti s promjenama u metabolizmu lipida, akutne bakterijske ili virusne infekcije. U dogovoru s liječnikom, 48 sati prije uzorkovanja krvi ne uzimati lijekove koji utječu na koncentraciju lipida (antihipertenzivi, estrogeni, progestini, tiroidni hormoni).

<p>PRIJE ODREĐIVANJA PRETRAGE KROMOGRANIN A</p>	<p>Za ovu pretragu je važno biti natašte. Najmanje 2 tjedna prije uzimanja krvi izbjegavati inhibitore protonske pumpe (npr. Controloc, Nexium, Omezol, Lazol).</p>
<p>PRIJE ODREĐIVANJA UKUPNOG (tPSA) I SLOBODNOG (fPSA) PROSTATA SPECIFIČNOG ANTIGENA</p>	<p>Uzimanje krvi obaviti prije bilo kakve manipulacije prostatom. Nakon biopsije ili resekcije prostate treba odgoditi određivanje PSA najmanje 6 tjedana. Izbjegavati ejakulaciju najmanje 24 sata prije i vožnju bicikla 1 sat prije uzimanja krvi. Prilikom postupka uzimanja uzorka napomenuti uzimanje lijekova za bolesti prostate (npr. Proscar, Avodart, Oksazosin, Tamsulosin i dr.).</p>
<p>PRIJE ODREĐIVANJA TUMORSKOG BILJEGA CA 125</p>	<p>Pretraga se ne smije određivati za vrijeme menstruacije.</p>
<p>KOD PRAĆENJA ORALNE ANTIKOAGULACIJSKE TERAPIJE (PV-INR)</p>	<p>Ne uzimati oralnu antikoagulacijsku terapiju na dan uzimanja krvi! Ne mijenjati uobičajene prehrambene navike, posebice unos namirnica bogatih vitaminom K (rajčica, zeleno lisnato povrće: brokula, špinat, zelena salata, blitva, kelj, šparoge).</p>
<p>PRIJE ODREĐIVANJA AGREGACIJE TROMBOCITA I KAPACITETA PRIMARNE HEMOSTAZE (PFA-100)</p>	<p>7-10 dana prije uzimanja krvi NE uzimati andol, aspirin i druge nesteroidne protuupalne lijekove (indometacin, ibuprofen). Iznimka su bolesnici kojima je pretraga agregacije trombocita i kapaciteta primarne hemostaze tražena izričito zbog kontrole specifične terapije.</p>
<p>PRIJE ODREĐIVANJA PRETRAGE LUPUS ANTIKOAGULANT</p>	<p>Pretragu nije moguće izvesti ako je pacijent na terapiji direktnim oralnim antikoagulantima. Preporuča se pretragu učiniti 5 dana nakon prestanka uzimanja terapije.</p>
<p>PRIJE ODREĐIVANJA VITAMINSKOG STATUSA</p>	<p>7 dana prije uzimanja krvi ne uzimati sokove ili multivitaminske preparate. Prije kontrolnog određivanja vitamina za osobe koje su na terapiji, treba proći minimalno 7 dana od završetka terapije.</p>
<p>PRIJE SKUPLJANJA MOKRAĆE ZA ODREĐIVANJE 5-HIAA</p>	<p>U prehrani je potrebno izbjegavati: banane, ananas, orašaste plodove, rajčice, kivi, patlidžan, šljive i avokado, kofein, nikotin i alkohol.</p>

<p>PRIJE ODREĐIVANJA PROBAVLJIVOSTI U STOLICI</p>	<p>2-3 dana prije davanja stolice na pregled biti na dijeti koja se sastoji od lagane i probavljive hrane npr.:</p> <p>Doručak: ½ L mlijeka ili čaja, dvopek ili pecivo s maslacem, 1 jaje</p> <p>Ručak: 125g mljevene ili isjeckane polupečene govedine, 150-500g pire krumpira s maslacem i mlijekom</p> <p>Užina: kao ručak</p> <p>Večera: kao doručak</p>
<p>PRIJE ODREĐIVANJA KALPROTEKTINA U STOLICI</p>	<p>Uzorak stolice se ne smije uzimati za vrijeme menstruacije. Također, pretraga se ne preporučuje kod uzimanja nesteroidnih protuupalnih lijekova, kao što su aspirini, andoli i ibuprofeni.</p>
<p>PRIJE IZVOĐENJA TESTA ZA OKULTNO KRVARENJE U STOLICI</p>	<p>Tri dana (minimalno 48 sati) prije i tijekom testiranja obvezno je pridržavati se sljedeće dijeta: Hrana koja se smije uzimati: dobro kuhano meso, piletina, puretina, riba, jogurt i mlijeko, kuhano voće i povrće, salate, visoko vlaknasta hrana, koštunjavo voće, kikiriki, kokice, kruh od integralnog brašna. Hrana i lijekovi koji se ne smiju uzimati: nedovoljno pečeno ili polu-kuhano crveno meso, jetrica, bijela repa, hren, dinje, lubenice, banana, rajčice, vitamin C i drugi nesteroidni protuupalni lijekovi, te preparati željeza. Test treba odgoditi kod menstruacije, proljeva, krvarenja iz hemeroida i mokraćovoda.</p>